

Obveze kod nastanka nelikvidnosti i insolventnosti

Pripremila: Ema Brdovčak

Nelikvidnost i insolventnost

Nelikvidnost nastaje kad poduzetnik ne može u određenom vremenskom razdoblju ispuniti novčane obveze koje dospijevaju u tom razdoblju (čl. 15. st. 1. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi - Narodne novine, broj 144/2012 i 81/2013 – u nastavku teksta: Zakon). Dakle, nelikvidnost nastaje u nedostatku tekućih sredstava za svakodnevno poslovanje, kada poduzetnik potražuje više nego što duguje, ali ne uspijeva naplatiti svoja potraživanja. S druge strane, insolventnost nastaje kad poduzetnik:

- 1) postane nesposoban za plaćanje ili
- 2) postane prezadužen.

Poduzetnik je nesposoban za plaćanje ako ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze, a prezadužen je ako vrijednost njegove imovine ne pokriva postojeće obveze. Insolventnost postoji kada poduzetnik duguje više nego što ima i potražuje.

Nelikvidnost te nesposobnost za plaćanje i prezaduženost definirani su i Stečajnim zakonom (Narodne novine, broj 44/1996 do 133/2012).

Plaćanja i druge radnje koje poduzetnik smije obavljati u stanju nelikvidnosti

U vrijeme nelikvidnosti poduzetnik može obavljati plaćanja koja su nužna za redovno poslovanje.

To su plaćanja za:

- 1) prioritetne tražbine (tražbine radnika i prijašnjih radnika dužnika nastale do dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe, iz radnog odnosa u bruto iznosu, otpremnine do iznosa propisanog zakonom, odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – čl. 3. t. 13. Zakona),

- 2) plaće radnika od dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe,
- 3) operativne troškove poslovanja (električna energija, voda i dr.),
- 4) nabavu robe i usluga potrebnih za redovno poslovanje,
- 5) porez na dodanu vrijednost, trošarine, doprinose i druge poreze koji od strane dužnika moraju biti obračunati i plaćeni u skladu s propisima,
- 6) troškove postupaka pred javnopravnim tijelima i
- 7) troškove izrade dokumentacije potrebne za pokretanje i provedbu postupka predstečajne nagodbe.

Osim poslova nužnih za redovno poslovanje, poduzetnik smije obavljati i poslove koji su predviđeni kao mjera financijskog restrukturiranja radi ponovnog uspostavljanja stanja likvidnosti. U skladu s tim mjerama poduzetnik može, primjerice, smanjiti i odgoditi dospelost dužnikovih obveza, povećati temeljni kapital u društvima kapitala, ugovoriti otplatu u ratama, izmjenu rokova dospelosti, kamatnih stopa ili drugih uvjeta kredita, zajma, druge tražbine ili instrumenta osiguranja itd.

Od trenutka otvaranja postupka predstečajne nagodbe do sklapanja predstečajne nagodbe, poduzetnik može obavljati i druga plaćanja i poduzimati druge radnje na temelju prethodno pribavljene suglasnosti povjerenika predstečajne nagodbe, a od dana sklapanja predstečajne nagodbe može poduzimati poslove koji su sadržani u predstečajnoj nagodbi.

Radnje koje poduzetnik ne smije obavljati u stanju nelikvidnosti

U stanju nelikvidnosti poduzetnik ne smije:

- obavljati plaćanja osim onih koja su nužna za redovno poslovanje,
- poduzimati radnje koje bi za posljedicu imale oštećenje ili dovođenje vjerovnika u neravno pravo položaj. Takve radnje jesu osobito preusmjeravanje novčanih i financijskih tijekova na drugu osobu, davanje zajma, isplaćivanje predujma dobiti ili dobiti, isplaćivanje dividende, obavljanje prijenosa prava na treće osobe, osobito na povezana društva. Pri tom se napominje da insolventni dužnik (odnosno osoba koja ga zastupa) koji ispunji ili osigura tražbinu vjerovnika koji nema pravo na ispunjenje ili osiguranje na takav način ili u to vrijeme čini kazneno djelo pogodovanja vjerovnika iz čl. 250. st. 1. Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 125/2011) ako je znao da je on ili osoba koju zastupa postala nesposobna za plaćanje. Takav se počinitelj može kazniti kaznom zatvora do tri godine.

Obveza pokretanja postupka predstečajne nagodbe insolventnog i nelikvidnog poduzetnika

Osim što se dužnici u stanju nelikvidnosti ili insolventnosti moraju suzdržavati od poduzimanja određenih radnji, oni su dužni predložiti i otvaranje postupka predstečajne nagodbe, osim ako nemaju imovine ili je njihova imovina male ili neznatne vrijednosti i nemaju zaposlenih u kojem slučaju mogu predložiti otvaranje postupka predstečajne nagodbe. Rok za pokretanje postupka predstečajne nagodbe kod nelikvidnog dužnika je 60 dana od dana nastanka nelikvidnosti. Takav postupak nelikvidan dužnik će pokrenuti ako mjerama financijskog restrukturiranja izvan postupka predstečajne nagodbe ne uspije uspostaviti stanje likvidnosti.

U slučaju insolventnosti, dužnik je dužan bez odgađanja, a najkasnije 21 dan od nastanka insolventnosti pokrenuti postupak predstečajne nagodbe. Dakle, takav dužnik, nije dužan poduzimati mjere

